

Martin Lakomý, Martin Kreidl

“Prarodičovský konflikt mezi zaměstnáním a péčí o vnoučata”

X

Kontext: konflikt prarodičů mezi zaměstnáním a péčí o vnoučata

Politika **aktivního stárnutí** → podpora společenských aktivit, sociálních rolí, odsouvání důchodového věku

Nezamýšlené důsledky → **konflikty rolí** a přetížení starší lidé?

Výzkumná otázka: Vyskytuje se mezi staršími lidmi **konflikt rolí pracovníka a prarodiče?**

Vyskytuje se mezi staršími lidmi konflikt rolí pracovníka a prarodiče?

Vliv zaměstnání na prarodičovskou péči je:

-**Negativní:** Hank, Buber 2009; Lee, Bauer 2010; Igel, Szydlik 2011; Aasve, Meroni, Pronzato 2012, Luo et al. 2012

-**Positivní:** Baydar, Brooks-Gunn 1998; Guzman 2004

-**Žádný (nebo nejednoznačný):** Uhlenberg, Hammill 1998; Silverstein, Marengo 2001; Danielsbacka, Tanskanen 2012

Mezery v předchozím výzkumu

- Nebyly rozlišeny hlavní a čistý efekt zaměstnání
- Binární škála závisle proměnné (prarodičovské péče)
- Pouze malé vzorky nebo vzorky z jedné země...
- Nebyl rozlišován efekt zaměstnání pro různé skupiny prarodičů (definované například pohlavím nebo rodinnou linií)
- Nebyly zohledňovány charakteristiky zaměstnání

Data a design výzkumu

Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe –
SHARE

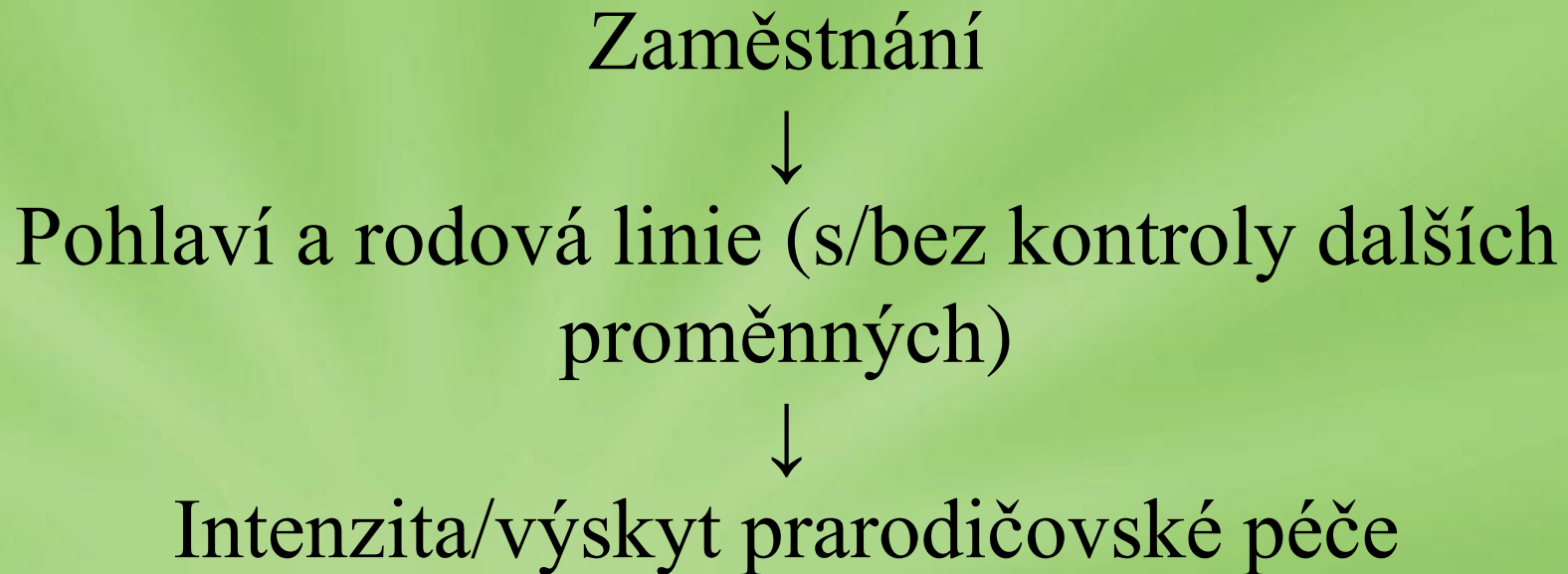
Panelový výzkum lidí starších 50 let z 19 evropských zemí

Pozorování první úrovně: druhá generace (děti)

Pozorování druhé úrovně: respondenti (prarodiče)

Víceúrovňové modelování – průřezová i panelová analýza

Analytické schéma:

Kontrolní proměnné:

- Věk, vzdělání, rodinný stav, zdravotní stav, počet dětí, počet vnoučat, země pobytu prarodiče
- Rodinný stav, zaměstnání, věk nejmladšího vnoučete v rodině dítěte číslo X

Výsledky – průřezová analýza

- 1. Pozitivní efekt zaměstnání se obrací**, pokud do modelu přidáme proměnné věk prarodiče a věk nejmladšího vnoučete v rodině.
- 2. Negativní efekt zaměstnání platí pouze pro babičky**, ne pro dědečky.
- 3. Konflikt rolí se u babiček vyskytuje především při časově náročnějším zaměstnání**, při podnikání na částečný úvazek vůbec.
- 4. Zaměstnání je v konfliktu s intenzitou prarodičovské péče**, ne s poskytováním jakékoliv péče.

Předběžné výsledky – panelová analýza

1. Platný zůstává pouze **negativní efekt zaměstnání na plný úvazek**.
2. Efekty **ostatních typů** participace na trhu práce menší až **nevýznamné**, stejně jako rozdíly mezi nimi.
3. Práce na **částečný úvazek** už **nesouvisí** s častější prarodičovskou péčí.
4. Negativní efekt zaměstnání z průřezové analýzy do velké míry způsoben **dalšími neměřenými proměnnými** (intergenerační solidarita, rodinná koheze, individuální preference).

Závěry

Zaměstnanost starších lidí – ne jediná, ale ústřední část politiky aktivního stárnutí – má **negativní dopady** na intenzitu prarodičovské péče pouze za specifických podmínek.

Zaměstnání ve vyšším věku nemusí vést k nižší dostupnosti prarodičovské péče. **Dostupnost částečných úvazků** přesto může umožnit starším lidem pozvolnější přechod do penze a větší možnosti k jiným aktivitám (jako je péče).

Vyjednávání pracovních a rodinných povinností ve vyšším věku je **složitý proces**, kterému by měla být nadále věnována pozornost.

Evropa není homogenní – v jižní Evropě je konflikt rolí výraznější, v severní a západní Evropě žádný (**dostupnost formální péče o děti**).

Díky za pozornost!

Kontakt: martinlakomy@seznam.cz